

"Malûmdur, âyetin başındaki hemze, sormak, 'âyâ' mânâsındadır. O sormak mânâsı, su gibi, âyetin bütün kelimelerine girer. Her kelimedede bir hükm-ü zımnî var." İzah eder misiniz?

"Malûmdur, âyetin başındaki hemze, sormak, 'âyâ' mânâsındadır. O sormak mânâsı, su gibi, âyetin bütün kelimelerine girer. Her kelimedede bir hükm-ü zımnî var."

"İşte, *birincisi*, hemze ile der: Âyâ, sual ve cevap mahalli olan aklınız yok mu ki, bu derece çirkin birşeyi anlamıyor?"

"*İkincisi*: olan mahalli etmek nefret ve sevmek ,Âyâ :der lâfzıyla يُجِبُّ kalbiniz bozulmuş mu ki, en menfur bir işi sever?"

"*Üçüncüsü*: ı-hayat alan hayatını Cemaatten :der kelimesiyle اِحْدَكُمُ içtimaiye ve medeniyetiniz ne olmuş ki, böyle hayatınızı zehirleyen bir ameli kabul eder?"

"*Dördüncüsü*: لَحْمٌ اِنْ ,ki olmuş ne İnsanîyetiniz :der kelâmıyla böyle canavarcasına arkadaşınızı dişle parçalamayı yapıyorsunuz?"

"*Beşincisi*: i-sıla hiç ,cinsiyeniz i-rikkat Hiç :der kelimesiyle اِحْيُو rahminiz yok mu ki, böyle çok cihetlerle kardeşiniz olan bir mazlumun şahs-ı mânevîsini insafsızca dişliyorsunuz? Ve hiç aklınız yok mu ki, kendi âzânızı kendi dişinizle divane gibi ısıriyorsunuz?"

"*Altıncısı*: bozulmuş Fıtratınız ?nerede Vicdanınız :der kelâmıyla مَبْنَأٌ mu ki, en muhterem bir halde bir kardeşinize karşı, etini yemek gibi en müstekreh bir işi yapıyorsunuz?"(1)

"**Hemze**" elif harfinin harekeli halidir ve sormak mânâsına gelmektedir. Dolayısı ile hemze (**âyâ**) her bir âyetin kelimesinde ayrı bir sual olarak karşımıza çıkıyor. Üstad Hazretleri her bir kelimedede bu sual sorarak, her kelimededen ayrı ayrı mânâlar çıkarmıştır ki, bunları da yukarıda takdim ettik.

(1) bk. [Mektubat, Yirmi İkinci Mektup, Hatime.](#)